

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๒

วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
นายระวี รุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

พิจารณาแล้ว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘ ฯลฯ” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ บัญญัติว่า “สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ฯลฯ” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ฯลฯ” ก่อนผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ตามประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยลดขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ ๓ อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี ในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๓๕

ถึงเดือนมกราคม ๒๕๓๖ ฐานเป็นผู้ประพฤติชั่ว กรณีกระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครและหรือจากบิดามารดาของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมาคณะอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน กระทรวงมหาดไทย เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติให้เพิ่มโทษผู้ถูกร้องจากลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ เรื่อง เพิ่มโทษข้าราชการ และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องอุทธรณ์หรือฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการถูกลงโทษทางวินัยแต่อย่างใด คำสั่งถึงที่สุด ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนาน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีได้รับเรื่องร้องเรียนว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๕ (๑๗) และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๘/๑ โดยผู้ถูกร้องระบุในใบสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานและให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานว่า มีคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนาน และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีจึงร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกร้องในข้อหาแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดยประการที่น่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน พนักงานอัยการจังหวัดเพชรบุรี เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ถูกร้องเป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดเพชรบุรี ต่อมาศาลจังหวัดเพชรบุรีมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๙๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ ว่าผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๖,๐๐๐ บาท ให้รอการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด ๒ ปี ผู้ถูกร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายืน ต่อมาผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐

เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดา ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้รับโทษหรือ รับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูก ลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ” และตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ” เมื่อพิจารณา พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าวแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติมาตราใดที่บัญญัติให้ล้าง การกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ถูกลงโทษทั้งทางอาญาหรือทางวินัย หรือให้ล้างมลทินว่าไม่เคยต้อง คำพิพากษาว่าได้กระทำผิดหรือไม่เคยได้รับคำสั่งให้ลงโทษทางวินัยแต่อย่างใด ดังนั้น การล้างมลทิน ตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ต้องโทษในกรณี ความผิดต่าง ๆ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิเคยถูกลงโทษหรือถูกลงทัณฑ์ทางวินัยเท่านั้น แต่หาได้มีผลเป็นการล้าง คำพิพากษาหรือคำสั่งลงโทษทางวินัยว่าได้มีการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ถูกลงโทษหรือถูกลงทัณฑ์ ด้วยแต่ประการใด เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการเพราะ กระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครและหรือจากบิดามารดาของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลผู้เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่ ผู้ถูกร้องจึงเป็น บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๘) และมีลักษณะต้องห้ามที่เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. (๑)

มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่ เมื่อใด เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ตามประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สถานะการเป็น สมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องจึงมีผลนับตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และลักษณะต้องห้ามในการ ดำรงตำแหน่งของผู้ถูกร้องยังคงมีอยู่ในวันดังกล่าวด้วย สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องจึง ต้องสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) อันเป็นวันที่ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรง

ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา จึงต้องเลื่อนบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๔) โดยถือว่าตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวันอ่าน” คือ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น จึงมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟัง คือ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๔) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ